Tilżês Keleiwis

(pirma „Naujasis Keleiwis").

„Tilżês Keleiwis", kas Pėtnyczią iszdûdams kaszt̃ûja ant Bertainio Meto **50 Pen.**

Apsztelawimai yra nû bile kokio Posto priimami, arba ir paczoj Drukorijoj

J. Reylânderio bey Sunaus
Tilżėje, Aukszt̃oje Ulycz. 67 (Hohe Str. 67).

Apsakimai,
i Drukorijq Tilżês Keleiwjo iunczіami kaszt̃ûja po 10 Pen.,
Prisiulymai 15 Pen.,
uż kożną smulkeis Raszt̃ais ispaustą Eilę.
Gromatos dėl Tilżês Keleiwjo patiės iszrażomos tampa i Tilżę, Fabrikstraße Nr. 13, parterre, nusiunczіamos.

Nro. 30. Tilżėje, 29. Julyju **1887.**

Ant 8. Nedėldienės po Św. Traicės.

Ewang. Matt. 7, 15—23.

Saugokitės nu netikrû Prarakû, Awjû Rubûse pas Jus ateinanczіû, bet Widuje jie yra draskq Wilkai. Isz jû Waisiû jus pażinkite. Bau gali skinti Wynûgiû nu Erszkėczіû, arba Pygû nu Usniû. Teipo kiekwiens gers Medis negerû Waisiû nesza, bet negers Medis negerû Waisiû nesza. Gers Medis negal gerû Waisiû neszti. Kożnas Medis, ne nesząs gerû Waisiû, bus nukertams ir i Ugnį imetams. Todėl isz jû Waiskû jus iszpażinkite. Ne wisi man Sakantieji: Wieszpatie, Wieszpatie, ieis i Dangaus Karalystę; bet tie, kurie Walę daro Tėwo mano Danguj esanczіojo. Daug sakys man anoj Dienoj: Wieszpatie, Wieszpatie, ar mes ne Tawo Wardan prarakawom? ar ne Tawo Wardan Welnius iszwarėm? ar ne Tawo Wardan daug Stebuklû darėm? Tada jiems iszsipażysiu: Asz dar jusû niekados nepażinau, atstokit nu manės, Jus Piktadėjei!

Kristus, kurio Mokslas toks pilns Lengwybės ir Kantrumo buwo, kaip jo patiės pażystamasis personiszkasis Budas, tikt tada su Macnumu graudenti pradėjo, kad jis apie Weidmainius kalbėti pradėjo. Nu netikrujû Prarakû jis szi Kartą graudena saugotis, kurie n'iszpażystamay Awjû Rubuse pas Żmones ateina. Isz Wirszaus jie rodosi pilni Pakarnumo ir Lengwybės esanti, ale jû tikrasis widutinysis Budas prilygsta draskanczіû Wilkû Budui. Toki Weidmainyste daugiausey Żodzeis waroma yra ir ztulima n'apsidabojanti Duszia apgaunama, kad Weidmainei sawo saldujį, pamėgstantyjį Balsą dûda girdėti. Kas nu tujû nenor apsigaudinti dûtis, tur ant Darbû tokiû netikrujû Prarakû żiurėti, jeib iszpażinti gautu, kieno Kudikei yra. Kaip nu Erszkėczіû niera galima Wynûges skinti ir nu Usniû Pygus, teip niera nu pikto Żmogaus galima gerû Darbû sulaukti. Wienatijis Żymis gero Medżio yra geri Waisei, prie negero Medżio ale negeri Waisei; toks noturiszkas Pasirodymas yra ir Diewo Karalystėje matomas. Ne tus Wieszpats per Sawûsius iszpażys ir priims, kurie daug Kartû: „Wieszpatie, Wieszpatie sake, t. e., kurie Wardą Diewo be Galo minawodami tikt iż Wirszaus jo Tarnais liûbėjo pasidaryti. Negelbės tokiems ir wisas Pasiszaukimas sudnoj Dienoj ant to, kad jie nu Wieszpatiės sutektas Dowanas bus wartoję, kaip antay Prarakawimą, Stebuklû Darymą i. t. t. Jey tos Dowanos ne ant Diewo Garbės, bet wienat dėley jėszkomojo Gyraus prie Swieto bus daromos buwusios, tay bus jos tiems, kuriems jos buwo dûtos, nûprosnos buwusios. Diews tokio wirszutinio ir weidmainiszko Pasielgimo n'apkenczia, bet praszo, kad tas, kursai wieną Kartą i jo Szlużbą yra istojęs, dabar ir su wisu Igalėjimu jo Walę pilnawotu, o ne tikt teip iż Wirszaus dėley Garbės Jėszkojimo prie Swieto. Wisû tû Dowanû n'atbodams, kures jis tulam buwo dawęs, negalės jis tokius netikrus Prarakus kartunta prie sawės priimti, bet turės jus nu sawo Weido atstumti, sakydams, kad jus niekados nepażinęs. Toksai Iszganytojo Graudenimas dûda mums Progôs ant Apsidumojimo. Ar ne ir szendien tokie Kristaus Żodzei baznytiszkiesiems Pasilaikymams pritinka? Kiek daug netikrû Prarakû Krikszczionystėje sawo Wyliu waro! Nedabotingoses Duszios nu Kytrybės bey perkreiptojo Mokslo per dwasiszkus Mokytojus Iszsidûdanczіujû didziame Skaitlujo dûda perswilioti ir Draugystiems prisigabenti, kurios tikt iż Wirszaus krikszczioniszkojo Mokslo Żymjus te rodo; su Lengwumu bey szwelnu Budu tampa tokios bėdnos Duszios saw ikszioliszkam Prisipażinimui ir Tikėjimui atplėstos, jeib wisokioms Skirtwieroms musû Tzėso priglaustos butu. O kad potam jos ant Iszpażinimo ir Nusimanymo pareina, tay gauna jos matyti, kaip tie „netikrieji Prarakai", kurie Kantrumą, Lengwybę ir Mielaszirdingumą apsake, smarkauti ir storawoti pradėda, kaip jie Awjû Kailį iszsiwelka ir tikrają draskanczіojo Wilko Budą sawo Darbuse porodo. Tokius Patyrimus jau tulasis Krikszczionis bus turėjęs patirti, kursai netikriems Prarakams i Rankas ikluwęs buwo. Todėl didziausio Apsisaugojimo reikia prież tujû Pawiliojimus, o toktai niekubudu niera lengwu, ir tikt rupestingay mėgindams te gal Krikszczionis ant Iszpażinimo Tiesôs pareiti. Pirm wisako parodo mums Darbai, ar Żodzeis galime iszsitiketi. Kur Darbai parodo, kq Żodzei pażada arba praszo, cze tikt Iszsitikėjimo te galime turėti, wisur kitur tikt Wyliaus ir Klastôs te yra. Ne wisados tokie netikri Mokytojei kusina, kad Żmones apie jus snsirinkdami i ypatiszkas Draugystes sustotu; daug Kartû jie tûmi pasikadina, Tarpe Draugsanariû tikrojo krikszczioniszkojo Surinkimo per sawo Paweiksląsaw Pritarėjû jėszkoti. Tada jie kaip koks prastas Raugs wisą Teszlą pagadinti gal, o tada dar didesnio Apsidabojimo reikia. Kristaus Surinkimas tur czystas pasilikti nu wisako, kas nu Burnkrikszczioniû yra mokinama, jame tikt wienat czysta, n'apbjaurinta ir Tiesôs diewiszkojo Żodzio geidaujanczіoji Szirdis tegal po Diewo Akiû pastowėti. Wiskas, kas iż Wirszaus ir dėley Swieto daryta, Wieszpaczui Nûboda yra ir tikt tie jo Kudikeis tegal pastoti, kurie Dwasės Iszsilgime Tykume ir Tiesoje sawo Wieszpatiės jėszko; tujû ir kartunta Diews n'użsigys, bet kaip Sawûsius i sawo dangiszkûsius Namus priims.

Kas paskutiname Czėse Swiete nusidawe.

Iż Wokietijôs.

Berlyne, 19. Jul. Ciecorus Wiliums dabar ir simet wėl dėley Stiprinimo sawo Sweikatôs Mestelyj Gastein, Estereikijoj, wėsz ir nu wisû Pusiû jis su Żymjeis aukszcziausto Pagarbinimo sulauktas tape, kaip Laikraszt̃is „Berl. Tageblatt" mums praneża. Ciecorus matyti norėjo kożnasis ir wisi Sweczei, Gasteine użsilaikantieji, buwo uż szirdingą Priėmimą rupinę. Kûne wisi Butai sawo Pryszakyj buwo su Plagais bey Kwietkû Wainikais iszpûszti. Ant Zėg. 4½ buwo Waldonas dar wis didziam Wasarôs Karszczui beponawojant Miestą Lend prastojęs, o po trisû Adynû jis wirszuy Kalnû Aukszt̃ybėje, Gasteine, radosi. Ciecorus Wiliums paliepe, kad jo Wežims prie użpakaliniôs Jeigôs Maudymo Palocziaus apsistotu, kur jis nu Sztatthalterio bey Burgemistero sulauktas tape. Muzike szpieliawo prusiszkaję Nacionalhymnę. Ciecorus labay szaunu Iszweizdėjimą turėjo, o ir kaip rodės, palaimingu jautės. Tos Stubos, kurios aukszt̃amjam Sweczui buwo prigata-

wytos, nu Gasteino Ziuponiû graziausey su Kwietkomis iszpûstos buwo. Ciecorus kreipêsi popirma pas Langą sawo Darbo Stubôs, matomay prasidzingęs apie Pulkû Paszlowinimus jis maloningay uż tus pasidêkawojo ir tada pas Darbo-Stalo nuzenge ir pradêjo, kaip toktay iż lauko matoma buwo, wisus jam padêtûsius Raßtus perskaityti ir po taseis pasiraßyti. Ciecoraus Parkeliawimas tûjau per Tolraßi karalißkajei Familyjei apsakytas tape. Kaip tą aukßtasi Ponq prie jo Parkeliawimo i Maudymo Paloczių Sztatthalteris Grows Thun paßweikinti norêjo, sake ciecorißkasis Zilgalwis maloningu Balsu: „Meldziu, mano Ponai, kadangi czionay tamsu yra, ar neuorêtumbite su manimi wirßuy uzeiti?“ Tikt wirßuy Priêmimo-Stuboj priême Ciecorus Paßweikinimus êstereikißkojo Ciecoraus nu Sztatthalterio ir sake prie to: „Aß dziaugiûs, wêl i Gasteinq parêjęs budams.“

— Ciecorus i Gasteinq nukeliaudams pas badißkaßes Mares Mieste Bregenz ir su Bayerû Princwaldonu susitiko; paskuy Minêtasis ji tênay sulauke. Kranta badißkusû Mariû buwo su nesuskaitomais Zmoniû Pulkais apstatyta, kurie iżgipat didzio Tolumo susiêjęs buwo, jeib Wokietijôs bey Bayerû Waldonus sawo pacziû Akimis gautu matyti. Kaip jûdu su wiens autru susitiko ir Ciecorus Wiliums Princ-Waldonq i sawo Glêbi ême ir ßirdingay pabucziawo, nepasakomas Rykawimas paskêle, kursai wis toliaus nugarsêjo; aut Mariû radosi dwiejos Kapeles, kuridwi pażystamaję „Reinwakta“ ßpieliûti pradêjo. Pasikalbêjimas abiejû Waldonû truko kokę Puse Adynôs. Kaip Ciecorus Wiliums ant êstereikißkojo Grunto użstojo, Kapeles prusißkajq Nacionalhymnę ßpieliûti pradêjo. Nors Lytus Sriowimis nu Dangaus pûle, êjo Ciecorus tikt pêscziomis iki Gelżkeldwario, Zmoniû Pulkams toliaus berykaujant.

— Berlinißkasis Laikraßtis „Berl. Tgbl.“ iż Londonês sekanczejq Depeßq gauna: Londone, 19. Julyju. Nu iżtikimôs Pusês patirti gawau, kad Kelione Lordo Rothschild i Wokietiją dêley Menkynêjimo maskolißkujû Werstybês Popieriû nusidawusi. Rothschilds su Growu Herbertu Bismarckiu du Kartu Susitikalbêjimą turêjo, wienq Kartą Konigßteine pas Frankfurtą, antrą Syki Hanawoj. Nors wokißkoji Waldzia atwiriems Iżsitarimams prießtarauti gal, o ir pats Reichskancleris sawo atwiruse Raßtuse apie ßi Dalykq niera iżsitarês, tay tikt nu Wokietijôs Polytiką wedanczujû Wyrû tiek patirti gawome: Wokietija jau per Metû Metus Maskoliems prietelißką Palytiką wede, kuri Kartais teip toly êjo, kad wiena kita Zeme iż to apmaudytis pradêjo ir Wokietija n'iżsitikêjo. Uż tai ale wisi maskolißkieji Pasiprocewojimai ant wisû Pusiû uż tai rupina, kad Neprietelingumas prież Wokietiją wis didesnis pasidarytu. Maskoliû Skola aug nu Meto iki Meto ir Maskolija kasmet naujo Zyczkôs Użêmimo priewalo. Wokißkoji Polytika negal powisam Neprietelystę prież Wokietiją bekurstant Rankas pakajingay susiêmusi palaikyti, bet ji per Nurodymą ant Pûlimo maskolißkusû Wertybjû Maskoliû Polytikeriems nor bûti numanyti, kad toliaus prież Wokietiją neprietelißką Polytiką bewedant Maskolija i piktus gaspadorißkus Pasilaikymus pareiti galenti. Szita Duma prie anû dwiejû Susiêjimû iżreikßta tape su tûm Nurodymu, kad ir wisos kitos Zemes, prież kures Maskoliû Polytika teipjau neprietelißkay pasielgia, wirßuy minêtajei Dumai prisiglausti turêsenczios.

— 22. Jul. Iż Gasteino wakar sekanczioje Zine parejo: Ciecorus Wilums ßendien, Wakaro Laike, prie Growênês Lehndorff i Sweczius nueję buwo, iż kur jis tikt ant Zêgoriaus 10 i Maudymo-Paloczių tesugryżo. Ciecorus tênay wisus ßizion uzsilaikancziûsius wokißkûsius Edelmonus apliuk sawe susirinkusius mate.

— Pagal Zines iż Londonês Pasistiprinimas Balso wokißkojo Karaluno teip labay geryn yra êjes, kad jam nu dabar toliaus nebiera reikalinga, Liekoriû Artybêje pasilikti. Todêl jis ir Paloczių Windsor, kur jis paskutiniose Nedêlêse Englenderiû Karalênes Sweczių budams Tykume gyweno, dabar jau prastojo ir ßendien ant Salôs Wight parwykti turêjo, kur jis su sawo Familyja pas Norris Castle iki 15. Augusto pasiliks.

— Dêley Zemês Iżdawimo prasudytu buwusesis Kapteinis Sarauw yra tûjau, kaip ciecorißkasis Malonę nudalyjantysis Raßtas parêjęs buwo, iż Berlyno i Miestą Kopenhagen iżkeliawęs, jeib sawo sunkey paißkadytaję Sweikatą wêl atgautu. Iżkeliawimas Kapteinio Sarauw teip greitay nusidawe, kad ney Czêso nebipasiliko, jam Iżwarymo Raßtą, pagal kuri jis iż Ciecorystês prastumamas yra, idûti.

— Nu Suêmimo wieno kaip rodos prancuzißko Szpiono yra Sztrasburkio Ceitungai iż Kehl praneßama: Praêjuseję Subatą tape tarp Sztrasburkio bey Rheinlust wiens swetimôs Zemês Zmogus suimtas, kursai dywnu ir nusistebêtinu Budu prie Zemês Darbû pas Pionierus aplinkuy walkiojos ir wienq Gefreiteri apie Zalnieriû Pulko Didumą, wyriausiose Pripestungose esantyjî, iżklausineti jêßkojo. Tas Gefreiteris dêley jo Akylumo ir Apsidabojimo, kuri jis prie Swetimojo Suêmimo buwo iżrodęs, wisiems Oficyrams 14. Pionierû Bataljono drauge be esant atwiray ant Kazernôs Klemo pagirtas tape.

— 24. Jul. Iż Gasteino yra wakar ßiteipo parraßyta: Ciecorus Wiliums pasidawe wakar pêscziomis i Gaspadą Sztraubinger, jeib Growêne Grûnne ant ilgokôs Walandôs aplankytu, ir potam jis wêl pêscziomis i Maudymo-Paloczių sugryżo. Prie Pêtû buwo Ciecorus maskolißkaji Pasiuntini Mieste Bern, Ponq v. Hamburger, pasikwiesdines. Paskiaus tas aukßtasis Pons ant Szpacierôs iżejo. Szendien êjo Ciecorus ant Zêg. 8 Rytm. maudytis ir priême potam Gendroliu v. Albedyll ant Praneßimo. Ant Pêtû ßendien pakwiesti buwo: Gendrolus Grows Palffy, kaip ir Geheimrots Brenneris. Prie wakarykßczusû Pêtû buwo ir wyriausas Kunigs ciecorißkojo Dwaro, Pons Drs. Kögelis.

— Karalunas yra Turkû Sultonui Dêkawonês Depeßq uż ta tuleropaji Prisipazinimą prisiusdiues, kuri Sultons deley Karaluno Susirgimo buwo iżreißkes.

— Praneßimuse karalißkojo Dwaro skaitome: Pirm neilgo Czêso ta Zine per musû bey swetimû Zemiû Laikraßczius êjo, kad englißkasis Profesoris Mackenzie uż Gydimą musû Karaluno 54000 Mk. parokawęs esąs, kursai Dalyks ßiczion bey swetur apmastomas buwo. Kaip dabar patirti gauname, ßitie 54000 Mk. ale tikt uż tidwi Kelioni tiera parokûti, kuridwi englißkasis Liekorus i Bêrlyną daryti turêjo. Patsai Atlyginimas uż liekorißkaji Darbą tûmi dar niekubudu ypatißkay niera parokûtas, bet karalunißkajam Porui palikta, kiek jis uż tą Atlyginimo nor bûti.

— Neseney pasimire Essû Mieste teip wadinamasis Kanûliû Karalus, Pons Krupps, kurio Pasilikusiesiems nu Swieto Aukszciausiusû ßirdingi Prisipazinimai atsiusti tape. Ciecorus, Ciecorêne, Karalunas, Princas Wiliums bey Kunigaikßtis Bismarckis yra Nabaßtininko Sunui ßirdingus Palinksminojimo Raßtus nusiuntę. Teip ant Paweikilo Wießpats Ciecorus ßiteipo raßo: „Uż Jusû Zinêsdawimą ßirdingay dêkawodams, iżtariu aß sawo tikrai pajustą Gailesti apie Pasimirimą Jusû Têwonês Jus zinote, kokioj aukßtoj Garbêj aß ji laikiau, kadangi jis su sawo patiês Sylą sawo wisoj Eyropoj pażystamą Wardą pasidare ir musû paczei Têwißkei nepasakomą Naudingumą iżrode.“ — Ciecorêne ypaczey ant Nabaßtininko „wiernojo Pasirupinimo uż sawo Darbininkus, kurie jam tiek daug uzdêkawojantis,“ nurode. Ta pati Duma Karaluno Gromatoj yra randama, kurioj ir dar minêjama tampa, kad Nabaßtininko Industrijôs Darbai i Amzius minawojami busentis, kadangi jie su Nusidawimais musû Dienû Wienybêje stowentis. Tam lygey raßo Princas Wiliums bey Kunigaikßtis Bismarckis. Kancleris prie to dar sako, kad Krupps tasai buwes, kursai Maßynû Industrija sawo Gywastyje wisupirmjauseje ant Swieto padarês. Toliaus parêjo Depeßes nu Don Petro de Alcantara, Brazylijôs Circoraus, nu Sultono Abdul Hamid, nu Karalênês-Waldonôs Marysjôs Kristynês Szpanijoj, nu Belgionû Karalaus Leopoldo II., nu Kunigaikßtênes bey kitû.

Iż Estereikijôs bey Ungarû.

Wyne, 19. Jul. Dêley Parkeliawimo Ciecoraus Wiliumo i êstereikißkają Zemę raßo „Wyn. Wak.-Posts.“: „Szirdingosês Prietelystês atsimindami, kuri abidwi Ciecorysti bey tujû waldonißkusius Namus suriża, paßweikina Zmones Estereikijôs bey Ungarijôs su Dziaugsmu Waldoną mums prietelißkosês wokißkosês Ciecorystês ant êstereikißko Grunto. Uzsilaikymui ciecorißkojo Prieteliaus bey Sweczio musû Waldono giliûja ßimet dwigubay ßirdingi Zegnonês Welyjimai, jam sutekta be esant, po Negalingumo Dienû wêl i êstereikißkają Alpû Zemę pareiti galent.“ „Swetimujû Laißkas“ paßweikina teipjan Ciecoru Wiliumą kaip Pakajaus Kunigaikßti, aukßtay pagarbintą Prieteliu ir Draugą êstereikißkojo Waldono. Estereikijôs Zmones padabos su ßirdingu Akylumu ant Gydimo-Pasisekimo, kursai Zegnonês pilną Prowyjimą ant kaßtauniosês Ciecoraus Sweikatôs te tur.

— 23. Jul. Neseney Mieste Pest Ciecorus Francas Jozêpas su Rumênijôs Karalumi Karolu susitiko. Ciecorus ßiometiniems didiesiems Rudens-Manêweriems Ungarû bey Siebenbürgiû Zemêj pribus, o jam tênay uzsilaikant Karalus Karolus Septemberio Menesio Gale Ciecoru Mieste Klausenburg aplankys.

Iż Pranczijôs.

Paryże, 19. Jul. Karo-Ministeris Ferron padawe Saimui Uzmanymą dêley iżbandomo Prigatawyjimo wieno Armêkuro ir praße, kad, didziam Reikalui pasidarius, tas Dalyks greitay mêginimas butu. Kaip apie tą Uzmanymą du Kartu abejotinay nußtimûjama buwo, tape Reikalingumas su 137 prież 92 Balsû priimtas.

— Praêjusyji Ketwergą Paryzo Miesto Artybêj didis Zalnieriû Perziurêjimas laikomas buwo, kursai ne wisur tą pati Gyru kaip prie Paryzeriû rauda. Teip wiens Ziniû Praneßtojis wienai englißkai Ceitungai, Wardû „Standard“ ßiteipo raßo: Aß niekados wargingesniû Zalnieriû Parodziû n'esu matęs, kaip tą, kuri neseney pas Paryzą nulaikyta tape. Pêstininkai buwo be joklôs Sylôs, teip Marßierawime, kaip ir wyrißkame Susiêmime, jie ney ant Zingsnio, ney ant

to nepadabojo, kaip wiens nu antro stow. Bataljonai nebuwo daugiaus kaip 400 Wyrû didi. Keli Regimentai tikt du Bataljonu teturẽjo, kiti wẽl tikt tris. Prie wisako paskutiniojo Iszgudenimo Stoka matoma buwo. Artilerija prajojo kaip Pẽstininkai pro Szalę praejẽ buwo. Prie Wezimû pakinkytieji Arklei labay pawargę ir nudilę iszweizdẽjo. Kawalrija iß tikro teipjau riszeziomis prajoti turejo, wienok daugiausieji Arklei maża Zowada, kiti skubrey riszeziomis bẽgo. Daugel Kawalristû teip labay apie Kaklus sawo Arkliû pasirupino, kad aißkey ziurenti Zalnierio Akis iß to sawo Nepasimẽgimą turẽjo. Aß pas Giraite Bois du Bologne nu pat Meto 1871 kasmet kożną zalnierißką Parodę aplankiau, ale dar niekumet tokę prastą kaip ßi Sykį temacziau. Wienat Kadetus nu St. Cyr, Artillerijôs Szulę Miesto Versailles bey Paryzo Gardus, kurie iß stiprû, placzius Peczius turenczių Wyrû pasidare, atskirant, wisi Pẽstininkay ßlektay iszweizdẽjo. Jey Parodês Marßas Mẽginimo-Akmû Zalnieriû Pulko yra, tay prancuzißkoji Infanterija niekaip su kaimynißkoju Waisku anapus Wogẽzû Kalnynû negal susilyginti.

— Szendien po Pẽtû ßowe wiens iß Metco parkeliaujas Keleiwis Muito Swẽtlyczoj ant Policijôs Komisẽro su Newolweriu kelis Szuwjus, nu kuriû du Komisẽrui i deßinają Rankę ir wiens i kairyji Szoną tropyjo; wiens Szuwis i Sieną ismego.

— Deputiertû Kamaroj wiens Uzmanymas igabentas tape, pagal kuri prieß Igabenimą wokißkojo Brangwyno Prancuzû Indusztryjei Sargybes praßoma tampa.

— 24. Jul. Apie Suronyjimą Policijôs Komisẽro Ritter Mieste Pagny] „Köln. Ceitunga“ selanczejẽ Zinę pargabena: Su Gelzkeltrukiu prieß Zẽg. 3½ kaip dailey rẽdyti Keleiwis 38 Metû senasis Petras Zangerle parkeliawo, kursai Kieme Ferßweiler pas Trier yra gimęs. Kaip jo Perklausiuẽjimas iszrode, jis ilgoką Częsą Paryze kaip Bekeris dirbo ir neseney iß ten iszwarytas tape. Jis iszsipazinos, kad dẽley Iszwarymo prieß kożną prancuzißkąji Urẽdininką — o kad tasai ir Ministeris widûjû Dalykû butu — toki didi Kerßtą sawyje pajutęs ir Atsilyginimo jẽßkojęs, kad galiausey iß sawo Tẽwißkês wẽl prancuzißkamjam Rubežui prisiartęs. Kaip jis pirma ant Gelzkeldwario nu wieno tenay stowenczio Szandaro patyręs buwo, kad Jẽßkomasis Policijôs Komisẽrs Ritter esąs, stojos jis pas ji su tais Zodzeis: „Jumis aß saw per Apierą iszsiskyriau!“ Tame pacziame Akies Mirksnyje jis tris Rẽwolwerio Szuwjus ant jo paleido, kuriems Ritteris, drutas apsukrus Wyras, ßalinißsiskukti norẽjo; wisas tas Atsitikimas Muito-Swẽtlyczioj nusidawe. Wienok du Szuwju Ritterui tikt i deßinają Ranką tropyjo, Kaulas ant Palaimôs prie to netape paißkadyjamas, o treciysis Szuwis kûne powisam ney jokę Iszkadą nepadarydams ßalinpasprudo. Wiena ßale stowenti Ziupone nu antrojo Szuwjo mažumą prie Rankôs ironyta tape. Tûjau aplinkuy didis Zmoniû Pulkas susibẽgo, o Zangerle per Uzweizdẽjimo Urẽdininkus tûjau i Kalẽjimą nugabentas tape. Kokio polytißko Iszsimanymo wisas tas Atsitikimas netur.

Iß Maskolijôs.

Petersburkyj, 19. Jul. Dawadai maskolißkosês Regierungôs prieß swetimû Zmoniû Prasidẽjimus toliaus wedami yra. Warßawôs Ceitunga „Dniewnik“ atwiray sekanczejẽ Zinę praneßa: Tuleropiems didiems Ztaisymams swetimôs Zemês Zmoniû Petrikiû Gubernijoj, tarp kitako Kramstaßeniû akmeniniû Angliû Kasimams su 2500 Darbininkais, êstereikißkamjam Zemês Bankui sawo Gologowerių Kalnkasimams su 325 Darbininkû, Draugystei wadinamai Compagnie industrielle textile Mieste Lodz su 450 Darbininkais tape nu maskolißkosês Regierungôs nu 1. Oktoberio ß. M. Darbo Wedimas uzgintas.

Iß Belgijôs.

Brüssel, 24. Jul. Neseney iß Afrikôs ta Zine parẽjo, buk pagirtasis Afrikôs Pertyrinẽtojis Stanley nu anôs Zemês Gywatininkû nurazbajautas esąs. Karalus Leopolds, kursai geresnes Zines pastutiname Czẽse apie ano Tyrinẽtojo Likimą yra gawęs, wienai amerikonißkai Ceitungai Mieste New-York ant jôs Papraßymo atsiliepe, kad ney jokiôs Priežastiês n'esą, wirßuy minẽtajẽ Paskalbą per Tiesą priimti. Wienok ta Paskalba ßiczion bar wis toliaus platinama tampa.

Iß Lietuwôs bey abiejû Prusû Prowincû.

Gumbinẽi, 20. Jul. Iszdagû Parapijei Metas 1887 tûmi swarbu Iszsimanymą tur, kadangi ßimet 6 Szuiles sawo 150 metinio Pastowẽjimo-Szwentę ßwes. Mete 1737 tape butent nu Karalaus Friedrikio Wiliumo I. Gaudißkẽmiû, Kraupißkiû, Florkẽmiû, Ruduponû bey Kubeliû Szuile gruntawota. Pendrynû Szuile sawo 100 metini Pastowẽjimą ßwes.

Gr.-Kreutz, 21. Julyju. Panedẽlyj ßiczion ant Gelzkeldwario wiena dwylika Metû sena Mergaite atẽjo, kuri i Tilzę keliauti norẽjo. Ji Biljetą nusipirko ir su Pẽtû Laike einanczioju Trukiu i Berlynę ißkeliawo. Wos ale Trukis patlab ißbẽgęs buwo, kaip prakaitodama ir basa wiena Moterißke atbẽgo, kuri tôs Mergaitês pasiklausinẽjo. Ji buwo Motyna tôs Mergaitês ir dar tikt pirm keliû Mẽnesiû su sawo Familyja iß Tilzês Kampo i Szmergow nutraukusi. Tûjau per Tolraßi i Sztacioną Werder Zine nusiusta tape, kur du Wezimu kewirtosês Klasês perjẽßkomu buwo; wienok Mergaite nebuwo randama. Tikt kaip Trukis i Berlynę parwyko, tape Szalinpabẽgusioji nu Policijôs sulaukta. Priezastis to Pabẽgimo esąs Tẽwißkês Iszsiilgimas; Truki nepazindama ji ale i Berlynę pasidawe. Ant Kelionês Mergaite sawo Motynai 14 Markiû paẽmusi buwo.

Szwieziausosios Zines.

Sztetyne, 24. Julyju. Wakar wiens naujey pabudawotas Karo-Sziepis (zwynûta Kreuzer-Korwette) i Wandeni nuleidziamas ir „Irẽne“ praminamas tape. Princas Endrikis laiko Krikßtyjimo-Kalbą. Ant ßitôs Szwentês buwo ir Princas Wiliums iß Berlyno atkeliawęs. Princas Endrikis uzgẽre prie potam laikomosês Czesniês pirma ant Sweikatôs Wießpatiês Ciecoraus, potam ant jo aukßtojo Tẽwo, Karaluno, Pomariû Prowincôs Sztatthalterio.

Turgaus Preke

nu 23. Julyju 1887.

		Tilzeje M	Tilzeje ₰	M	₰		Klaipẽdoj M	Klaipẽdoj ₰	M	₰
Kwẽczei	100 Swarû arba 50 Kilogramû	8	50	8	60	uz naujaji Szẽperi	6	—	6	50
Rugei		5	40	5	50		4	75	5	—
Miežei		5	20	5	50		4	—	4	50
Awižos		4	70	4	80		2	50	2	80
Zirnei, balt.		5	50	6	—		6	—	6	50
" rain.		7	50	8	50		6	50	7	—
Roputes		1	70	2	50		2	40	2	80
Kiaußei ant Kapô		2	50	—	—		2	40	—	—
Swiestas	uż Swarą	—	70	—	80		—	70	—	75
Kiauliena		—	50	—	60		—	50	—	60
Jautiena, geriausioji		—	35	—	50		—	60	—	75
Werßiena		—	35	—	45		—	30	—	50
Awiena		—	35	—	40		—	40	—	50
Sziens	uż Centneri	2	—	3	—		1	50	2	—
Szaudai		—	—	—	—		1	75	2	—
Szaudai uż Kapą		21	—	24	—		—	—	—	—
Sémenei uż nauj. Sziep.		—	—	—	—		—	—	—	—
Timotai uż Centneri		15	—	20	—		—	—	—	—
Krußtêne, prasta	uż 2 Swarą	—	34	—	—		—	—	—	—
Awižû Krûpai		—	44	—	—		—	—	—	—
Linai uż Centneri		—	—	—	—		28	—	—	—
Malka, minkßta		—	—	—	—		40	—	44	—
Malka, kieta		—	—	—	—		44	—	46	—

Turgaus Prekes Karaliauczuje

nu 27. Julyjaus.

Uż po 100 Swarus Szieno 1 Mk. 30 Pen. iki 1 Mk. 90 Pen., Szaudû 1 Mk. 17 Pen. iki 1 Mk. 33 Pen., Kwieczių — Mk. — Pen iki — Mk. — Pen., Rugių — Mk. — Pen. iki — Mk. — Pen., didziusiû Miežiû — Mk. — Pen. iki — Mk. — Pen., mažusiû Miežiû — Mk. — Pen. iki —Mk. — Pen., Awižû — Mrk. — Pen. iki — Mrk. — Pen., rainû Zirnû — Mk. — Pen. iki — Mk. — Pen., baltû Zirnû — Mk. — Pen. iki —Mk. — Pen., uż naujaji Szẽpeli Ropucziû 2 Mk. — Pen. iki 3 Mk. — Pen., uż Swarą Jautienôs 40 iki 60 Pen., Kiaulienôs 50 iki 65 Pen., Awienôs 40 iki 50 Pen., Werßienôs 30 iki 65 Pen., Swiesto — Mk. 80 Pen. iki 1 Mk. — Pen. uż 15 Kiaußus — Mk. 55 Pen. iki — Mk. 70 Pen.

Berlyno Prekiû-Depeße.

Rublis Popieriaus-Piningusę ant 100 Rbl. . . . . 177 Mk. 45 Pf.

Malkôs-Pardawimo Termynai

nu 1. iki 7. Augustą 1887.

4. Aug. ant Zẽg. 10: Heinrichswaldẽj (Gastûse) prie Ebner, Oberfirßt. Schnecken.

Apsakimai.

Dantu Darbawiete
nu **M. Karpes.**
Kunstißkas Dantis, Plombierawimus, Dantiû Pertaisymus
Tilzeje, Aukßt. Ulycz. Nr. 52
(ßale Posto).

☞ **Nepasiturenczius** priimu aß kasdien, tikt Nedẽldieneje ne, nu Zẽgoriaus 8 iki 9 Rytmetyj.

5000 Markiu,
ir Dalyse, ale ne po 1500 Mk., yra ant 5 Pracentû Zemeninkû Gruntams tûjau iszyczyjami. Reikalingûsius Raßtus, kaip antay: 1) Nûraßą Gruntknygû Laißko, 2) Kuntraktę, per kurę Gruntsiutis igytas, 3) Uguiês Iszpirkimo Raßtą, reik drauge atsineßti. Daugiaus Zinôs Drukorijoj ßio Laißko.

In unserem Verlage ist soeben erschienen:
Keleiwio Zodis
apie tris Kaliejimus Powilo
nû
Dr. M. Frommel,
Wyraußo Wyskupo ir Konsistorialroto Celleje.
Z lietuwißka Kalba iszwerstas
nû
Daugßaczio,
Mokitojaus Uzballûse.
☞ **Preis 20 Pf.** ☜
J. Reyländer & Sohn.

Sweika sylinga
Amba
yra jẽßkoma. Daugiaus Zinôs Drukorijoj ßio Laißko.

Sechzig Kirchenlieder
für die Schule.
Vorräthig bei
J. Reyländer & Sohn.

Geriausi

Maßynu Alieju, Medzio Alieju

(Bomēlę),

Geriausius

Wezimo-Tepalus,

Geriausi

Bergeriu Trona

prisiulo ant pigiausiû Prekiû

Carl Pieck,

Tilżėje.

Pigey! Pigey!

Didzes **Riebsilkes,**

= **Ihlen-Silkes**

Szwiezes

Mathies-Silkes

twirtay susilēgtose didziose ir mażese Baczkose bey pagal Skaitliu prisiulo

August Mickinn,

Tilżėje.

Rugini Braugwyna

bey **Szpyrtausa,**

kaip ir

Silkes

pardûda dar ikißiol pigiausey

Franz Bergens Tilżėje,

Dammstraße.

Hermann Ziehe,

pirma **Ernst Schwenner,**

Tilżėje,

prisiulo żwiezes żiometines

Silkes

żwiezey susilēgtose Baczkose labay pigey.

Silkes.

Szwiezes didzes **Riebsilkes** prisiulau Baczkose bey pagal Kapą ant pigiausiû Prekiû

Carl Pieck,

Tilżėje, Wokieczių Ulyczioj Nr. 23.

Rysus.

Gerus stambius **Rysus** po 15 Pf. uż Swarą. 10 Swarû perkant pigiaus, geriausi

kieta Cukara bey sutrinta **Cukara,**

kaip ir gerą Szmoką turenczias

Kapijos-Pupas

didżiame Iżsirinkime prisiulau ant pigiausiû Prekiû

Carl Pieck,

Tilżėje, Wokieczių Ulyczioj Nr. 23.

Musû Drukorijoj yra sekantieji

Raßtelei

iżdrukawoti ir wisuczės ant żale priglaustûjû Prekiû pardûdami:

1.	Sugryżims pas Tėwą	5 Pf.
2.	Iżgelbėjims iż didzös Priegadös	5 "
3.	Jėzus, Griekininkû Prietelis	5 "
4.	Per wėlay	5 "
5.	Ar tu esi gataws?	5 "
6.	Alleluja!	5 "
7.	Du Kelei ir jû Galai	5 "
8.	Susikalbėjims prie Stalo	5 "
9.	Apdumojimas Wisiems iżganyti pastoti Norintiems	5 "
10.	Meldzems dar Syki skaityk	5 "
11.	Miernystės Żėgnone iżguldyta per piktus Pasekimus Nemiernystės	10 "
12.	Aß ne turu Czėso	10 "
13.	Cze tikt ėsam czėsißkay, Bet ten busim amżinay	10 "
14.	Wieżpats ateis Dangaus Debesyse, su dide Szlowe ir Mace Swietą sudyti, ir wisi żwenti Angielai ateis tada su jûmi	10 "
15.	Szendien!	10 "
16.	Deżimtas Susikalbėjimas apie Pirmparagawimą amżinos Gywatös	10 "
17.	Eryczu du	15 "
18.	Raßymas wieno kelaujenczo Żydo iż Senowės Czėso Mete 33 po Użgimimo Jėzaus Kristaus	15 "
19.	Pamokinimas apie Maldą	20 "
20.	Iżganytojo Tuzgenimas prie Żmonû Szirdżû	20 "

Wisi żie 20 Raßtelei tampa jau

uż 1 Marki

pardûdami. Kas per Postą 1 Mrk. 10 Pf. isiunczia, gauna tas Knygeles frankerotay.

J. Reyländer & Sunus.

Plytos bey Stogo-Czerpjos,

kampinios bey **iżilges** (neißriestos) **Stogo-Czerpjos,** geray degintos ir Orą geray pertriwojanczios iż mano Garais waromosės Deglyczių Trapėnuse ant pigiausiû Prekiû.

Apsteliawimai iż swetur sekancziam Pawasaruj, frankierûti:

Lenkuse, Motewėczinse, Unter-Eiseliuse, Ragainėj, Bitėnuse;

Tilżėje, Szilgaluse, Dwißakiuse, Kalwiuse, Jėgerißkiuse, Wingėj;

Pylimo-Karcziamoj (Schanzenkrug), **Jedwileicziuse, Skėpiuse, Endrėjißkiuse;**

Baltrußkemiuse, Ginißkiuse, Karcewißkiuse, Plaßkiuse, Seluse, Klokiuse, Szileninkuse, Szakuneliuse, Rusnėj, Szyßėj, Szilokarcziamoj bey **Minėj**

tampa greitay ir pigey atliekami.

Ernst Schwenner-Tilżėje,

Wokieczių Ulyczioj Nr. 16.

Kalendros geriktißkusû Ukiû Pardawimû

Nedėlei nu 1. iki 7. Augusto.

	Didumas. ha.	a.	qm.	Grunteigenes Reinertrags.	Trobu Steures Naudojimo-Werthe. Mark.
2. Augusto pirm Pėtû ant Żėg. 10, pri Klaipėdös Amtsgerikte, St. 5, Grundstukis Götzhöfen-Schmelz № 14 Gaspadoraus Emilo Bräutigam	0	12	30	—	75
4. Augusto, pirm Pėtû ant Żėgoriaus 10, prie Klaipėdös Amtsgerikte, St. 5, Grundstukis Klaidedoj № 1166 Gaspadoraus Simono Milis	—	—	—	—	746

Matruzû Szluzmos Knygos

yra gaunamos prie

J. Reyländerio bey Sunaus.

Langu Stikla

(balta **reynißka** bey pusbalta **pomerißka**)

prisiulo wisokiose Zortose ant **pigiausû** Prekiû

L. Bartenwerfer,

Tilżėje.

Wokieczių Ulycz. Nr. 66.

Kaip

Maßynos-Alieju

Kulimo-Maßynoms

prisiulau:

żwiesu Cylinderio-Alėju II po 45 Pf. uż Lyteri,

żwiesu Cylinderio-Alėju I po 50 Pf. uż Lyteri,

Maßynû Medzio-Alėju (Bomėlę) po 60 Pf. uż Lyteri,

iżczystytą Rėwiû-Alėju po 55 Pf. uż Lyteri.

Wisi Maßynû Alėjei yra nu Sakû walni, o kadangi ant Wartojimo tikt labay menkay te yra priwalu, tay tokśai Iżtepimas pigesnis ir geresnis uż wisus kitus Tepalus yra.

Albert Lippke,

Tilżėje, Aukżtojoj Ulyczioj Nr. 95, Drogû- bey Parwû-Kupczyste.

Stiebu-Kulimo-Maßynas, Spragelu do.

pagal naujausius pagirtus Iżaisymus, dawadney atliktus, prisiulo wisokiuse Didumuse po Użsistowėjimu uż gerą Ejimą ant pasabnû Mokėjimo-Iżsiderėjimû

Carl Manleitner,

Tilżėje.

Primin.: Czepat Superphosphatą, Kaulo-Miltus, Kainytą, Mießlû-Gipsus bey kitas Ikrėtimo Priprowas.

Jono Pridrikio Sztarkio, „Kasdieniżkos Rankû-Knygos" iż wokiżkös Kalbös i lietuwiżką Kalbą nû Mokytojo Jurgio Meßkatczo perwerstos, kuriose Rytmeczio ir Wakaro Maldos ant koznös Dienös per wisą Nedėlę yra, ir nobażni Paraginimai, Maldos bey Giesmes ant wisû ewangėliżkû Swenczių ir ant wisokiû Czėsû ir Pasilaikimû żmogiżko Gywastiės, Sweikatoj', Ligoj' ir Smertije, — yra iżdrukawotos ir prie manęs kaip ir wisû Lietuwös Knyginikû pirkti gaunamos.

J. Reylenderis bey Sunus.

Für die Redaktion verantwortlich: G. Raudonus in Tilsit. (Beilage.) Druck und Verlag von J. Reyländer & Sohn in Tilsit.

Pridelka prie № 30 „Tilzes Keleiwjo“.

Tilżėje, 29. Julyju.

Alfredo Krupps †.

Wiens daugiausey pażystamujû Wyrû musû Czėso, sawo Darbuse nepereitinasis Fabrikiû Apturėtojis ant wiso Swieto, prieg tam ir wisubagocziausysis Wokietijôs Żmogus, Geh. Kommercienrots Alfred Krupps, yra Seredôs Wakare, 13. Julyju, sawo Paloeziuje Hügel pas Essû Miestą 78 tame Amżiaus Mete pasimirės, kaip Berlynißkasis Laikraßtis „Berl. Tagebl.“ kad raßo. Su jûmi atsistira iß Gywastiės wiens Wyrs, kursai su menkiausiu Turtu yra prasidėjęs, o potam didziausę Fabrikę ant Swieto itaisęs ir tokius Ißradimus bey Gatawojimus atlikęs, kurie ne tikt wienat Industrijoj, bet ir Swieto Nusidawimuse aukßtą Ißsimanymą yra turėję.

Tame patime Mete, kaip Alfreds Krupps Swieto Szwiesą ißwydo, gruntawojo jo Tėws Fridrikis Krupps su wienat dum Darbininkum mażą Plieno-Fabrikę Essû Mieste; ßeßiolika Metû paskiaus stowėjo 16 Metû senasis Alfreds Krupps su sawo du Metu jaunesniu Broliu pas Mirimo-Patalą jo dar ne pilnû 40 Metû seno pastojusojo Tėwo. Marinamasis pawierżjo sawo Sunum Paslėptinę wieno labay ßaunio Metolo-Maißymo, kuri jis po nepasakomôs Procės suradęs buwo. Tudu Waikinu sawo sergantyji Tėwą wos permane, o po ne menkesniôs Procės, kaip kad judwiejû Tėwas ję buwo pridėti turėjęs, judum galiausey pasiseke, tą Ißradimą, kursai Didumai Swieto-Fabrikės Pamatą dėjo, toliaus pasilaikyti, daugiaus pagerinti ir saw ant Naudôs wartoti.

Yra papasakojama, kad Kartą dabar pasimirusysis Alfreds Krupps wokißkaji Ciecoru Williumą, kuriam jis sawo Fabrikes parode, prie ßitôs Progôs pas wieną Pleciu nuwedęs, kur jis — pagal sawo patiės Papasakojimą — kaip 10 Metû sens Waikins wienam nu tû keliû Darbininkû jo Tėwo Stukeli Dûnôs buwo pasiėmęs, jeib sawo Ißalkimą nutildytu. Szitas Nusidawimukas, kusai niekubudu niera pramanytas daugiaus kaip czielos Knygos apie tus Wargus bey Rupeszius pasakoja, su kureis ßendien milżienißkay didysis Apsiėmimas sawo pirmuse Prasidėjimuse kowoti turėjo.

Iki Meto 1848 abudu Broliu Krupp podraugey Apturėtoju didziosės Essû Mieste gulenczioses Liejimo-Plieno-Fabrikės buwo; po to jûdu persiskyre ir jaunesnysis Brolis i Paryżą nutrauke, kur jis Walandą saw walnay gyweno, potam jis i Wynq nutrauke ir netoly nu Estereikiû wyriauso Miesto, Berndorfe, didze sidabriniû Taworû Fabrikę italse, kuri teipjau wisame Swiete pagirta yra. Jaunesnysis Krupps yra jau pirm kokiû deßimt Metû pasimirės ir Berndorfo Fabrike nu jo Sunû toliaus wedama tampa. Senesnysis Brolis Alfreds yra nu pat Meto 1848 wienatijis Apturėtojis Essû didziujû Fabrikiû, kurios dabar jo wienatijam Sunui pripûla.

Kruppo Fabrikes Mieste Essen, kaip żinoma, saw skyru tikras Miestas, je kûne czielą Karalyste yra; ji ißmaitina daugiaus kaip deßimt Tukstanczių Darbininkû, nu kuriû kiti ir Europoj negywenantieji Darbo randa. Dabar pasimirusysis Fabrikiû Wyresnysis jau seney tą Gyru turėjo, kad sawo Darbininkams meilings buwęs ir jiems wisokius Palengwinimus iteikęs. Iki sawo Gywastiės Galo jis sawo paprastąji birgelißkąji Wardą palaike, kurį jo Tėws bey jis pats sawo Rankû Darbe bey Prakaite sawo Weido i Garbę buwo pargabenusiu. Jis butu galėjęs, sawo Wardui aißku ėdelmonißką Skambėjimą parupinti, jis ale apsiėme, tas pats pasilikti, kaip jis kad gimęs buwo.

Iß Lietuwôs bey abiejû Prusû Prowincû.

Tilżėje, 20. Jul. Kaip iß gerôs Werszmės patirti gauname, yra netikrû Piningû Darytoju, Żėgarninks W. bey Cigarû Kupczelninks Sz. iß Klaipėdôs i Tilżės Kalėjimą po ażtriausiu Apdabojimu ir Użweizdėjimu pargabentu. Prowa todėl jiems cze bus laikoma, kur judu tus netikrûsius Piningus pagatawojo. Pirmkol jûdu Klaipėdôs Jomarką aplanke, jûdu ir i Graudencą ant Prowincôs Giedotojû Szwentės, potam i Karaliauczių, Ysrutį, Darkėmi bey Eydkunus nukeliawusiu buwo. Niekur jûdu ale nerodos użkluptu tapusiu, nors, kaip kad mislytis galime, judu netikrusį Piningû gerą Szmotą ißleido. Sztotsanwalts Klaipėdoj per Tolraßi i Tilżę Żinę dawe, kad Namai butu perkratomi; koktai ir nusidawe. Prie ßito Perjėßkosimo wiena Piningû Spaudimo-Maßyna, galwanißkay sutirpytas Aukßas, Aukso Dulkes i. t. t. tikt Namuse Żėgarninko W. atrastos tape, kitur nieko nebuwo randama. Pėtnyczių Wakare tape ir to Żėgarninko Pati pagal sunkey apkaltinanczių ius Ißsakymus jôs Szlużauninkės bey Żėgarninko Pagalbininko R. i Kalėjimą isodinta, kadangi ji kalta rodos, kad ir ne prie netikrusį Piningû Dirbimo sawo Pagalbą nesutekusi, tay tikt tą bandomaji sunkuji Nusidėjimą ne Czėsu Wyriausybei pridawusi. Du Broliu Żėgarninko W., nu kuriû wiens teipjau Żėgarninks ir pirma Kupczystėj sawo senesniojo Brolio dirbo, antrasis aplinkuy traukas Babtistû Zodzio Sa-

Po Paloczium.

Papasakojimas nu W. Heimburg, i lietuwißką Kalbą perstatytas nu R.

4] (Tolynwedimas.)

Galwoje senosės Moterißkė sukosi kûne czielas Swiets wisokiû ißgastingû galimû Daiktû. „Ji yra ßalin,“ buwo ta wienatije Dumą, kurę ji apimti istenge. Dar niekados, teip ilgay, kaip Kudikis prie jôs buwo, jis dar nedawės jėßkotis, o tikra Tiesa — jis paskutiname Czėse toks tykis, toks apsimislyjąs buwo, toks — ji pati nezinojo koks.

Su pailsusioms Kojomis ėjo ji per Ulyczią; kurlink, ji wos pati żinojo.

„Miels Wießpatie Danguje, palik man bent tą, ką aß dar turiu, nedûk man sulaukti, kad ji manę prigautu!“ murmėjo ji saw pati.

„Jus rasi Lyzikės jėßkote, Rozėne?“ klause twirts Wyro Balsas ßale jôs.

„Ak Wießpatie, beje! Ar żinote, kur ji dingo, bent pasakykite!“

„Na, na, juk teip subruzdusi esat, beje aß żinau, ale ar aß sakyti turiu, tay yra wėl kits Daikts.“

„Ak Diewe, Kaimyne, tikt sakykite, ji yra Teaterėj, ar ne?“

„Beje tam lygus Dalyks berods yra nusidawęs, kad ir tikt wiens Mylėtojis prie to Parodymo tiera. Matykit, tėnay sėdzia ji su mano Waiku, Fritcu, ir jûdu wiens antrą globojas, dumokit, Kaimynke, tay rasi nebutumbit pamislyjusi, kad mudu dar su wiens antru Genczių pastosiwa?“

„Su Fritcu?“ sake pamażėlum ta senoji Moterißke, ir Abrozas to jaunojo, stropjojo Dißerių Mistro tûjau jei pasirode — jôs Lyzike sedėjo tėnay su Fritcu? „Kur, kur jûdu sėdzia?“ ßauke ji potam ir greitay Rankq to didziojo Wyro nutwėre; Wiens antrojo Rankq laikydamu jûdu dabar pas Langą Kaimyno Buto nuėjo ir i Widu nużiurėjo.

Placzioj Gaspadoriaus Krasėj pas Kakali didi Kate atsigulusi buwo; prie Stalo pas Lampą werpe stropjey senoji Gaspadine, ten Użpakalyj ale ant mażosės Zopôs sedėjo jaunasis Mistras ir laike labay ißraudusejė Mergaitę sawo Rankose.

Ilgay jûdu ney żodi su wiens antru nekalbėjo, tûdu Senoju, ir żiurėjo neperstotinay i jaunąji Porą, koznas tur sawo ypatines Mislis.

„Dėwui dėkui!“ ßnibzdėjo senoji Moterißke galiausey ir ßypsojo apie tą paikaję Baimę, kurę ji buwo turėjusi, kaip ji tikt ant tokiôs paikôs Dumôs galėjo pareiti? Prie to wiena Aßara po kitôs ant czystusiû Muczės Linû nurytėjo, ir ji tada tylomis wėl ßalin pasißlejo ir wėl sawo tykoj Stubelėj pas Langą sėdėjo. Uż senojo Paloczius Wirßunės ißsikėle patlab Mėnesis ir sawo mėlinokaję Szwiesą per Butus ir Darżus ißplėte ir pro Langa Kwietkas i Weidą senosės Moterelės nużiurėjo; pirmąji Syki po ilgû Metû gul Szypsojimas Palaimôs apie jôs Weidą. Rankos gul sudėtos Sterblėj; ji atsimena nekuriôs Dûbės, kuri bilekur placziame toliame Swiete gulėti tur, neitaisyta ir nepapûßta, ale ji tôs Dûbės Pakajuje minawoja — Kudikis yra aprupintas, tegul ji palaiminga pastoj, jôs mylimoji Luyze.

Tai keli Szeßelei prie Langa praėjo; pamażu yra laukuy ant akmeninių Lipinių keli Żingsnei girdimi — potam dar Susißnibżdėjimas ir Atsisweikinimas; pamażėlum yra Namû Duris atdaromos ir sekanczíame Akiės Mirksnyje pasiklaupja ßwiesus Mergaitės Pawidalas ßale senoses Moterißtės ant Żemės; geltoji Galwa nusilenka i jôs Sterblę, ir minstay bey sujudintu Balsu Mergaite sake:

„Mamyt, ßirdingiausioji Mamytel

Senoji Moterißke paima jôs Galwą tarp sawo abiejû Rankû ir żiur pilnomis Akimis i puikųji Mergaitės Weidą.

„Ey, Lyze, Tu ant manės babar rasi labay pikta teb esi, kad aß ne nenorėjau, kad ßi Wakarą i Teaterę eitumbei, ar ne?

„Ak ne, Mamyt, ji apsiraudonûdama atsake, ne buwo tay dėley Teaterės Parodymo, kad aß werkiau, ale jis Fritcas tay norėjo — Fritco Sesû klause manę priegtam, ar aß su jeis nenorenti drauge eiti, o tada — kaip aß ne ėjau, tay ir jis ne ėjo, ir tada aß ßiczion po Durimis sėdėjau; tay jis atejo ir manę prie sawo Motynôs nuwadino, o rytoj norėjo jis ir prie Tawės ateiti.“

„Ale, ką jis tikt nor, Lyze?

kytojis, yra pirm kokiû 3 iki 4 Nedēliû i Amērikq ißkeliawq. Jie iß ten Gromatas parsiunte, kurios prie Namû Perjēßkojimo teipjau atimtos tape. Szie Trys per Naktis wirßûjoj Zēgarninko Stuboj be jokio Prisibijojimo prie netikrujû Piningû Kalimo dirbo. Atimtoji Piningû Spaudimo-Maßyna yra iß wieno Szpyzes Stukio — koki Centneri sunki — labay pinkley dirbta. Netikrieji Deßimtmarkpiningei iß Misingio spausti ir storay galwanißku Budu apaukßinti, ant wienôs Pusēs Abrozą Zakßû Karalaus Alberto parodo, yra tikriesiems powisam lygi ir nu ßiû tiki per sawo didesnyji Lengwumą teatsistir. Namuse Zēgarninko W. teipjau atrastieji apaukßintieji Dwideßimtpeningstukei kaip rodos tikt dēley Ißbandymo tebus gatawyti. Dēley ßitû sunkusû Nusidējimû labay padabotina Szwurgeriktēs Prowa laikoma bus. — Prieß Zēgarninkq W. priegtam dar wiena Prowa dēley Apgawimo prie czionay esanczioses Szepiû Sudzîôs wedama yra. W. buwo Gale praējusojo nu wieno czionay gywenanczio Kupcziaus, Pono H., aukßinq Zēgoriu podraug su Zēgoriaus Kēde ant Pertalsymo gawęs. Tą Zēgoriu atdûdant ißsirode, kad prie sunkiosēs aukßinosēs Kēdēs, kuri kokiû 160 Mk. werta buwo, 3 didi Sanarei, kokiû 20 Mk. werti truko. Pons H. Zēgarninkui Gromatą nuraße, kurioj jis ji papraße, tą Dalykq su Geru i Dawadą pargabenti, kadangi trukstantieji Kēdēs Stukei tikt jo Kupczystēj tegalentis buti pasilikę; ßeip jis prieß ji stusti turēsęs. W. dabar prieß Ponq H. prie Sztotsanwalto dēley Ißwerzimo skunde. Po Perklausinējimo pirmujû Liudininkû wienok tas Dalyks powisam apsisuko ir Sztotsanwalts prieß W. dēley Prigawimo Pajēßkojimą padawadyjo.

Kaukēnuse, 24. Jul. Seredoj, 20. Julyju ßiczion Walterio Cirkus partrauke ir du Parodymu laike, kaip pirma wisa Draugyste aplink Turgaus Pleciu buwo traukusi. — Nu pat 15. ß. M. yra Gaspadorus J. iß mazusû Algawißkiû jēßkomas; paskucziausey jis ant nu Klaipēdôs i Tilzę bēganczio Dampßiepio buwo matomas. Kadangi J. prie teip wadinamusû Maldeninkû (Surinkiminikû) priklauso, tay buwo misliyjama, kad jis bene aplinkuy keliaujas, Surinkimus laikydams, koktai ale ikißiol dar niera per Tiesą ißsireißkus. Pirm ne ilgo Czēso czionay ir Gaspadorus K. prapülęs buwo, nu kurio dabar zinoma pastojo, kad jis po Dawadyjimo sawo Dalykû i Amērikq yra ißtraukęs. — Netoly nu ßiczion gulenczame Klokiû Kieme Szuile jau ilgiaus kaip kokes 3 Nedēles ney jokio Pamokslo neb' laiko, kadangi tenay Kaklo-Liga Diphtheritis czionay su ypatißku Baisumu Kudikius smaugia; wiename Kieme kokie 40 Kudikei ta ißgastingaje Liga firgo. Kada bent galiausey kas nu Ciecorēnēs Augustôs ißstatytajq Lazybą už geriausi Gydimą nu tôs Ligôs uzsipelnys?

Arys, 18. Jul. Praējusyji Ketwergą pagal Praneßimą wienôs Karaliauczians Ceitungôs ßiczion sunkus Negiliukis nusidawe. Pons Posto Laikytojis Sch. tur wienq Buili, kursai dēley jo Baisumo ant Ganyklôs negal buti waromas, bet Staldyj pririßtas pasiliekta. Po Pētû minētosēs Dienôs tas Builis atsiliosawo, o kaip Wakare Kerdzus su kitais Galwijeis nu Ganyklôs parējo ir Staldzio Duris atdare, jeib Galwijus i Staldi ileistu, Builis ant jo wirßuy pūle ir ji teip sunkey sugonyjo, kad Nepalaimingasis jau po trumpo Czēso pasimirti turējo. Jisai paliekta Moterißkę bey Kudiki atgal. Ar kas prie to Negiliukio kalts pastojo, dar niera ißreikßta.

Karaliauczuje, 20. Jul. Uzwakar pirm Pētû wiens jauns Wyrs iß Klaipēdôs ßiczion parkeliawo, kelis Szimtus Markiû Delmone turēdams, jeib czionay gerą Progą randant mazą Kupczystę pradētu ir tûmi sawo Piningus naudotu. Tas Dalyks rodēs ir geray pasisekses, kadangi jis ant Ulyczios Priemiestyj iß Netyczių wienq seną Pazystamą sutiko, kuriam jis sawo Prasidējimą zinoma dare. Jo Prietelus jam ir tûjau wienq perkamą Kupczystę paminēti zinojo, o kadangi ir Ißsiderējimai labay pasabni buwo, tay norējo abudu dēley tokio palaimingo Pasisekimo Uzgertuwes laikyti. Wienq Stiklą po kito ißgerant jûdu apsigēre ir jaunasis Kupczus wienoj Gaspadoj wakar ankstу su sunke Galwa atsikēle, o kaip jis sawo Piningû Maßuą perziurējo, jis Wietoj tû 300 Mk., kurius jis i Karaliauczių atsigabenęs buwo ir ant Kupczystės Prasidējimo wartoti norējo, wos 100 Markiû berado. Pagal jo Misli toktai Kupczystei per menkay buwo, jis todēl wēl linksmą Draugystę, kaip Wakare pirm to susisēßkojęs toliaus girtawojo, iki jis Wakare kaip Ubags nu Policijôs i Kalējimą nugabentas tape.

— 25. Jul. [Didi Ugnis.] Uzwakar po Pētû ant Zēg. 6½ wiename su Kanapeis papildytame Szpykeryj, Szancû Gase No. 18, Ugnis prasidējo, kuri greitay ißsiplietе ir wisą, kas Widuje buwo, i Plentą supustyjo. Wienat ßale gulenczeses Trobas Ugniės Gesintojei sergēti begalējo.

— Kaip wakar wiens Sziepis ißlodûts tape, pamate wiens Waikins, kad iß wieno Boso Laßai kaip nu kokio Syrupio parējo. Jis dawēs pasigundyti ir ējo prie Boso laizyti. Tam patime Akiės Mirksnyje ale jis su ißgastingu Szauksmu ßaliu paßoko, nės jis Burną bey Weidą buwo nusideginęs. Tame Bose ne Syrupis, bet kitkas buwo, kas jam tikt iß Wirßaus tepriliygo. Negiliukingasis Waikelis tûjau i chirurgißkają Klinikę turējo buti nugabenamas.

Klaipēdoj, 21. Julyju. Iksiolißkasis antrasis Kunigs prie musû Zemeninkû Bazuyczios, Pons Pipers, yra nu Parapijôs Bazuyczrotės nu 42 su 33 Balsais per pirmąsi Kunigą paskirtas. — Wakar (Seredoj) po Pētu nubege Gywenamoji Zwejû Gaspadoriaus Janio Tydeko III. Melneragēj; kokiu Budu Ugnis pasidare, dar niera zinoma.

— 22. Jul. Ripsai, pirmasis Waisus, iß kurio Laukeninks Piningû gal pasidaryti, yra ßimet ne tikt labay ßauney uztikę, bet ir grazejei, sausai Pagadai be esant palaimingiausey i Skunes suwalyti. Keli Dwarai nu wieno Szepelio Sēklôs iß wiso imant kokius 100 Szepelius dagojo, prie ko beje apmislyti reikia, kad su wienu Szepeliû smulkiû Ripsû labay dide Dirwa yra apsējama, o ir wisa Nauda tikt Grudusę tepasidaro, nes Ripsû Sziaudai negal Galwijû Paßaru buti wartojami, bet tikt Kraikui tedera. Didziausioji Dalis ßwiezjusû Ripsû ßiose Dienose ant Turgaus pargabenti ir po 7 Markius uz naujyji Szepeli uzmokami buwo.

Lujoj pas Mares, 20. Jul. Sziometine Szieno Pjutis dabar ir Laukoj per uzbaigtą gal laikoma buti, nors ßen ir ten dar koks Gaspadorus su tûm Darbu niera atsilikęs. Saususe Metuse butent ir ißdziuwusiose Pelkes, kurios ßeip neprieinamos pasiliekta, mazumą Szieno sutenka. Szimet Szieno koks Treczdalis menkiaus tiera kaip pernay. Nors dar didis Zopostas pernykßcziojo Szieno ant Piewû bestowys pasiliko, tay tikt Szieno Prekes ßimet, ypaczey ant karßtôs Wasarôs ßaltai Ziemai pareinant, ne menkos bus.

Danckoj 18 Jul. Praējusęję Nakti ant kokio ¾11 Zēgoriaus treczioj Tozēj wieno didziame Malunû Gase gulenczio Buto didi Ugnis pasidare. Sekonde-Leitmons Otto nu 4. rytprusißkojo Grenadierû Regimento Nr. 5 gyweno su sawo Burßu tose Stubose, kurios pirma degti pradējo. Pirma Minētasis Ugni ißwydes greitay apsirēde ir ißsigelbēti bande, wenok jam po to i Misli ipūle, kad jo Burßas Gywasties Priegadoj esas, jis todēl wēl wirßuy i Miegojimo Kamarą uzkūpe ir ji dar Lowoj begulenti atrado, kur jis n'abejotinay butu sudegęs, kadangi Ugnis jau ir jo Lową buwo sugrēbusi. Pons Leitmons Otto sugrēbe Burßą ir ji apsikabinęs Trepimis zemyn nuneße ir tûmi nu Smerties ißgelbējo. Burßas turys sunkes UgniesRonas, Leitmons ale tikt menkas; pirma Minētasis tûjau i Garnizunôs Locorita nugabentas tape. Patalai bey Drabuzei abiejû nu Ugniės supustyti esantis.

Danckoj, 20. Jul. Wakar Wakare parējo wiens jauns Wyrs, kurs dar tikt pirm keliû Nedēliû tepuwo susiwencziawojęs, Namon ir atrado sawo Gywenimą tuszti. Jaunoji Pati buwo su sawo Motyna bey wisais Daiktais ißsidanginusi ir wēl i Tēwo Namus sugryzusi. Priezastis ant to buwo N'ißsitikējimas wiens antrumi.

Iß Kreizo Koulic, 19. Jul. [Balmutyste] wienam Mokytojui Kieme Plōzig nu jo Neprietelių atsitiko. Paskuy Minētieji jam kokius 5 Murgus Rugiû wienoj Naktyj nupjowe ir potam jo Zirnius supustyjo. Piktadējei dawe Mokytojui Zinę, wienq Zenklą prie Szuilės Buto prilipydami, ant kurio sekantieji Zodzei parasyti buwo: „Rugei yra nupjauti, dabar pareina Zirnei, potam Miezei, o galiausey Jus patys." Tokie Atsitikimai gana tankey nusidûda ir tokiu neßwankiu Budu paißkadytiesiems Mokytojiems liûdį Regierunga Atlyginimo dûti. Wienq Kartą wienok Regierunga ißsitare, kad ji toktam Atsitikimui dar Kartą nusidûdant wisą Walsczių priwersenti, Mokytojui padarytajq Ißkadą atlyginti.

Ak Mamyt, mieliause Mamyte, ar taigi Tu saw negali mislytis?"

„O Tu, ar esi palaiminga Lyze? ßnibßdējo Senole; Mergaite su Galwa pamojo ir iß naujo Rankomis apie Mamytės Kaklą apsikabino.

Sekantyji Wakarą sēdējo ten wirßuy Darże, po Lepomis, wiens jauns Poras senajei Rozēnei preßais, ir ßwieziose Mergaitės Lupos papasakojo Jaunikui jûkdamos nu tôs Baimės, kurę Mamyte turējusi, kaip ji wakar Wakare nebuwosi randama. Senoji Zmona ßypsojo tada teipjau, ir potam pradejo ji papasakoti, wiska kas ant ßitû Laßkû paraßyta stow. Wirßuy, aukßt jôs Galwôs pasijudino ßnibzdēdamos Lepû Szakos; juk jos ir Zodeli nu tôs drauge kalbeti galējo, kuri Kartą sawo Gimdytojû Butą prastojo. Tolumas gulējo aukßinoje Wakaro Szwiesoje, tamsmeliuasy Kalnai kaip swekindami pastrode.

Nu jaunojo, weikey pabalējusojo Mergaitės Weido ale Szypsojimas prapūle; ji Ranka sawo Jaunikio nusitwēre ir su apsiaßarawusioms Akimis i tolimajq Zemę, nuzwelge. Bilekur, ten laukuy, toly, labay toly, ten buwo Dūbė, kuri jei priklause — kas zinojo kur? — —

Galas.

Für die Redaktion verantwortlich: G. Raudonus in Tilsit. Druck und Verlag von J. Reyländer & Sohn in Tilsit.